

BERGEN KOMMUNE

TERTIALRAPPORT 1 -2019

Driftsbudsjettet - budsjettavvik

Totaloversikt økonomi - drift

Beløp i mill. kr	Vedtatt budsjett	Justert budsjett	Prognose	Prognose årsavvik
Frie disponible inntekter	-16 558,2	-16 552,2	-16 618,4	66,2
Finansinntekter/-utgifter	605,5	605,5	549,5	56,0
Avsetninger og bruk av avsetninger	-161,3	-161,3	-161,3	0,0
Øvrige inntekter og utgifter som hører til sentralt tjenesteområde	-3,4	-3,4	-3,9	0,5
Overført til investering	415,0	415,0	415,0	0,0
Til disposisjon	-15 702,4	-15 696,4	-15 819,0	122,6
Tjenesteområdene	15 702,4	15 696,4	15 851,4	-155,0
Sum disponering	15 702,4	15 696,4	15 851,4	-155,0
Merforbruk -/mindreforbruk +	0,0	0,0	32,4	-32,4

Skatt og rammetilskudd (frie inntekter)

- I revidert nasjonalbudsjett 2019 har regjeringen oppjustert det nasjonale skatteanslaget fra en vekst fra 2018 på 0,4 % til en vekst på 1,2 %. Som følge av dette foreslår byrådet at forutsatt skattevekst fra 2018 økes fra 1,6 % til 1,9 %.
- I tillegg har Fylkesmannen i Vestland i brev av 22.05.19 meddelt at Bergen kommune i år har fått 8,1 mill kroner i skjønnsmidler til fornying og innovasjon. Beløpet blir tildelt i form av økt rammetilskudd.
- Som følge av ovennevnte foreslås det en oppjustering av budsjett for frie inntekter med 74 millioner kroner.

Økonomisk status drift - fordelt på byrådsavdelingene

Totaloversikt drift - fordelt på byrådsavdelinger

Departments Title - NO	Justert årsbudsjett 2019						
	Inntekt	Utgift	Just. bud. 2019	Prognose inkl tiltak	Avvik etter tiltak	Avvik etter tiltak i % av utgift	Forslag til budsjett- justering
Byrådsleders avdeling	-103,2	400,8	297,6	301,9	-4,3	-1,1 %	4,6
Finans, innovasjon og eiendom	-1 907,3	2 707,5	800,2	816,8	-16,5	-0,6 %	13,5
Helse og omsorg	-1 270,0	7 148,8	5 878,8	6 003,8	-125,0	-1,7 %	63,6
Barnehage, skole og idrett	-905,1	6 475,4	5 570,3	5 618,5	-48,2	-0,7 %	22,5
Byutvikling	-1 668,8	2 026,4	357,6	359,6	-2,0	-0,1 %	4,6
Sosial, bolig og inkludering	-386,8	2 244,0	1 857,2	1 901,7	-44,5	-2,0 %	40,1
Klima, kultur og næring	-79,8	846,2	766,3	768,9	-2,6	-0,3 %	11,6
Bystyrets organer	-2,5	89,5	87,0	84,7	2,3	2,6 %	0,0
Fellesposter - bykassen	-623,8	705,2	81,4	-4,5	85,9	12,2 %	-18,2
Sum	-6 947,3	22 643,7	15 696,4	15 851,4	-155,0	-0,7 %	142,4

Økonomisk status drift - fordelt på tjenesteområder (1)

Totaloversikt drift – fordelt på tjenesteområde

Beløp i mill. kr	Justert årsbudsjett 2019						
	Inntekt	Utgift	Just. bud. 2019	Prognose inkl tiltak	Avvik etter tiltak	Avvik etter tiltak i % av utgift	Forslag til budsjett- justering
Tjenesteområder							
Barnehage	-239,1	2 607,4	2 368,3	2 361,6	6,8	0,3 %	-1,1
Skole	-657,6	4 035,0	3 377,5	3 413,6	-36,1	-0,9 %	24,7
Spesialpedagogiske tjenester	-25,4	269,1	243,7	261,7	-18,1	-6,7 %	6,3
Barnevern	-83,5	759,3	675,9	675,5	0,4	0,1 %	-8,1
Tjenester til eldre	-923,1	3 979,1	3 056,0	3 090,2	-34,2	-0,9 %	24,8
Tjenester til funksjonshemmede	-5,6	165,5	159,9	166,5	-6,6	-4,0 %	10,4
Tjenester til utviklingshemmede	-442,5	1 650,9	1 208,4	1 227,4	-19,0	-1,2 %	26,2
Psykisk helse	-129,0	597,1	468,1	476,0	-7,9	-1,3 %	5,5
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	-51,0	363,0	312,0	305,7	6,3	1,7 %	-2,9
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	-69,1	805,8	736,7	761,7	-25,0	-3,1 %	21,8
Introduksjons- og tolketjenester	-144,4	373,1	228,7	240,0	-11,3	-3,0 %	-4,7
Forebyggende helsearbeid	-33,7	267,0	233,3	233,3	0,0	0,0 %	5,6
Behandling og rehabilitering	-182,1	676,5	494,4	534,4	-40,0	-5,9 %	9,6
Overføringer til trossamfunn	-1,1	192,4	191,4	190,0	1,4	0,7 %	0,0
Brannvesen	-94,1	301,1	207,0	205,0	2,0	0,7 %	-1,4

Økonomisk status drift - fordelt på tjenesteområder (2)

Totaloversikt drift - fordelt på tjenesteområde

Tjenesteområder	Justert årsbudsjett 2019						
	Inntekt	Utgift	Just. bud. 2019	Prognose inkl tiltak	Avvik etter tiltak	Avvik etter tiltak i % av utgift	Forslag til budsjett- justering
Samferdsel	-238,4	354,2	115,8	113,7	2,1	0,6 %	-0,4
Boligtiltak	-543,6	632,6	89,0	81,4	7,7	1,2 %	-0,6
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	-26,6	97,7	71,1	67,4	3,7	3,8 %	2,6
Private planer og byggesak	-160,7	178,9	18,2	18,2	0,0	0,0 %	0,0
Naturforvaltning og parkdrift	-11,2	140,5	129,3	128,7	0,6	0,4 %	-0,2
Klima og miljø	-5,1	43,0	37,9	36,6	1,3	3,1 %	1,4
Lærlinger	-30,5	63,9	33,4	30,4	3,0	4,7 %	0,0
Arbeidsmarkedstiltak	-3,9	14,7	10,8	10,0	0,8	5,4 %	0,0
Kultur	-77,4	486,3	408,9	410,6	-1,7	-0,4 %	9,8
Bibliotek	-13,3	98,4	85,1	86,2	-1,1	-1,1 %	-0,4
Idrett	-62,0	332,4	270,4	274,0	-3,6	-1,1 %	2,0
Næring	-70,1	64,1	-6,0	-22,7	16,7	26,1 %	-16,6
Bystyrets organer og administrasjon	-3,5	92,2	88,7	86,4	2,3	2,5 %	0,0
Administrasjon og fellesfunksjoner	-427,4	1 428,1	1 000,7	997,1	3,6	0,3 %	13,2
Fellestjenester	-13,8	36,8	23,1	22,2	0,9	2,5 %	0,6
Siviltforsvar og beredskap	-3,4	6,6	3,2	3,2	0,0	0,0 %	0,0
Vann og avløp	-931,7	935,5	3,9	3,9	0,0	0,0 %	0,0
Renovasjon	-308,8	314,7	5,8	5,8	0,1	0,0 %	-0,1
Interne tjenester / fordelte kostnader	-37,0	48,7	11,7	11,7	0,0	0,0 %	0,0
Sentrale budsjettposter	-897,6	231,7	-665,9	-655,9	-10,0	-4,3 %	14,4
Sum tjenesteområder	-6 947,3	22 643,7	15 696,4	15 851,4	-155,0	-0,7 %	142,4

Prognose driftsbudsjettet – største utfordringer (1)

- Skole (-36 mill)
  - Avvik skolene som følge av økte sammensatte utfordringer og redusert handlingsrom som følge av lærernormen.
  - Lavere øremerket tilskudd til lærernormen enn forutsatt.
  - Implementering av bystyrets vedtak om etablering av Ungdomsfritidsordning (UFO) Økning i energipriser fra 2018 til 2019
- Spesialpedagogiske tjenester (-18 mill.)
  - Økte behov og tilhørende ressursbruk

Prognose driftsbudsjettet – største utfordringer (2)

- Tjenester til eldre (-34 mill)
  - Sykehjemmene opplever en betydelig vekst av utfordringer knyttet til enkeltbeboere som må ha ekstra bemanning
  - Hjemmetjenestene opplever et økt press på tjenestene og har utfordringer med å tilpasse lønnsutgiftene til budsjettet. Det skal i tiden fremover jobbes aktivt i alle enheter for å holde rammen.
- Tjenester til utviklingshemmede (-19 mill.)
  - Det er kommet flere brukere i tjenestene, mange med alvorlige diagnoser, og brukerne har behov for tjenester over et lengre tidsrom enn tidligere. Prognosene viser et høyere behov enn styrkingen som legges inn.
  - Det er viktig for byrådet å presisere at tjenestetilbudet ikke skal tas ned, men byrådet ser behov for å kvalitetssikre prognosene frem mot tertial 2. Byrådet vil følge utviklingen nøye på feltet, og viser til erfaring fra tidligere år som tyder på at prognosene noen ganger viser et høyere behov enn det en ser at årsresultatet viser.

Prognose driftsbudsjettet – største utfordringer (3)

- Sosialhjelp og andre sosiale tjenester (-25 mill.)
  - Så langt i år har det vært en økning av antall sosialhjelpsmottakere med 204 personer målt mot samme periode i fjor. Det har også vært en økning i utbetalt økonomisk sosialhjelp, herunder økte snittutbetalinger og økt stønadslengde.
  - Snittutbetalingene per mottaker er økt med ca. 1600 kroner etter første tertial i år i målt mot samme periode i fjor. De økte utgiftene til økonomisk sosialhjelp knytter seg i hovedsak til livsopphold og boutgifter, herunder økte strømuttergifter
- Introduksjons- og tolketjenester (- 11 mill.)
  - Merforbruket knytter seg primært til voksenopplæringen i Bergen (grunnskole og norskopplæring). Voksenopplæringen i Bergen kommune finansieres i det vesentligste av det statlige pr. capita-tilskuddet til norsk og samfunnsfagopplæring. Tilskuddet blir gitt over en periode på tre år og dekker ca. 1000 undervisningstimer pr. elev. Hver elev kan ha krav på opptil 3000 undervisningstimer i løpet av en femårsperiode.

Prognose driftsbudsjettet – største utfordringer

- Behandling og rehabilitering (- 40 mill.)
  - Bergen legevakt har et utgiftsnivå betydelig over vedtatt budsjett.
  - Det bør være et mål på sikt å redusere utgiftene ved Bergen Legevakt i ny driftsmodell etter at driftsmodellen med Helse Bergen ble avviklet.

Oppsummert drift

- Dei fleste av avvikene skyldes økt etterspørsel etter tjenestene og lavere inntekter enn forutsatt fra staten
- Deler av dette skyldes demografiske trender som en ser over hele landet der flere lever lenger.
- Trenden fører til økt press på kommunale tjenester uten at dette i tilstrekkelig grad blir kompensert fra staten.
- Byrådet er opptatt av å sikre gode tjenester til innbyggerne i Bergen og velger derfor å styrke budsjettet til tjenestene i 1. tertial.
- Byrådet vil følge utviklingen nøye fram mot 2. tertial.

Investering

- Prognostisert mindreforbruk på 726 mill i 2019.
- De største endringene knytter seg til skole, tjenester til eldre, kultur, VA og administrasjon (rådhuset).
- Byrådet foreslår å justere investeringsprogrammet i tråd med prognosene.
- Den største forklaringen på avviket er forskyving i tid på gjennomføringen av både påbegynte og ikke påbegynte prosjekt.
- Endringene gir en reduksjon i bruk av lånemidler på om lag 657 millioner kroner.

Forslag til budsjettjusteringer – konsekvenser for driftsresultat

Utvikling i netto driftsresultat

Beløp i mill. kr

	Vedtatt budsjett	Justert budsjett	Forslag til bud.just.	Årsbudsjett etter justering
Bruk av avsetninger				
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk av disposisjonsfond	-214,2	-239,1	-27,0	-266,1
Bruk av bundne driftsfond	-86,5	-117,4	14,7	-102,7
Sum bruk av avsetninger	-300,7	-356,5	-12,3	-368,8
Avsetninger				
Overført til investering	421,4	421,4	0,0	421,4
Avsatt til disposisjonsfond	209,9	212,0	-11,7	200,3
Avsatt til bundne driftsfond	26,1	26,2	-9,7	16,5
Sum avsetninger	657,4	659,6	-21,4	638,2
Netto driftsresultat	-356,7	-303,1	33,7	-269,4
Sum driftsinntekter	-21 894,7	-21 956,0	-78,2	-22 034,2
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	1,6 %	1,4 %		1,2 %

BERGEN
KOMMUNE

BERGEN
KOMMUNE

BERGEN
KOMMUNE

Status - investeringer

Totaloversikt - investeringer

Beløp i mill. kr

	Vedtatt budsjett	Rev. bud. 2019	Årsprognose	Avvik i kr	Bud.endr. 2019
Finansieringsbehov					
Investeringer i anleggsmidler	3 497,4	3 604,7	2 878,0	726,7	-726,7
Utlån og forskutteringer	550,0	550,0	550,0	0,0	0,0
Kjøp av aksjer og andeler	66,1	66,1	66,1	0,0	0,0
Avdrag på lån	392,4	392,4	294,7	97,7	-97,7
Avsetninger	50,3	53,1	64,1	-11,0	11,0
Årets finansieringsbehov	4 556,2	4 666,3	3 852,9	813,4	-813,4

Status - investeringer

Beløp i mill. kr

Tjenesteområder	Vedtatt budsjett	Rev. bud. 2019	Årsprognose	Avvik i kr	Bud.endr. 2019
Ikke-avgiftsfinansierte investeringer					
Barnehage	121,1	121,1	123,0	-1,9	1,9
Skole	881,5	881,5	682,1	199,4	-199,4
Barnevern	0,0	0,0	2,0	-2,0	2,0
Tjenester til eldre	560,1	560,1	421,3	138,8	-138,8
Tjenester til funksjonshemmede	22,5	22,5	17,5	5,0	-5,0
Tjenester til utviklingshemmede	52,4	52,4	67,0	-14,7	14,7
Psykisk helse	56,0	56,0	56,0	0,0	0,0
Tjenester til rusavhengige og bostedsløse	31,7	31,7	37,6	-5,9	5,9
Sosialhjelp og andre sosiale tjenester	1,3	1,3	0,5	0,8	-0,8
Introduksjons- og tolketjenester	0,4	0,4	10,0	-9,7	9,7
Forebyggende helsearbeid	0,8	0,8	0,8	0,0	0,0
Overføringer til trossamfunn	121,6	121,6	121,6	0,0	0,0
Brannvesen	17,8	17,8	18,2	-0,4	0,4
Samferdsel	122,5	168,7	156,3	12,4	-12,4
Boligtiltak	59,5	59,5	39,2	20,3	-20,3

Status - investeringer

Tjenesteområder	Vedtatt budsjett	Rev. bud. 2019	Årsprognose	Avvik i kr	Bud.endr. 2019
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	10,5	10,5	9,4	1,1	-1,1
Private planer og byggesak	6,6	6,6	8,0	-1,4	1,4
Naturforvaltning og parkdrift	94,5	106,0	108,9	-2,9	2,9
Klima og miljø	20,2	22,2	23,3	-1,1	1,1
Kultur	247,6	247,6	195,1	52,5	-52,5
Bibliotek	28,0	28,0	11,0	17,0	-17,0
Idrett	206,8	206,8	227,3	-20,5	20,5
Næring	72,1	72,1	42,6	29,5	-29,5
Administrasjon og fellesfunksjoner	298,8	298,8	199,6	99,2	-99,2
Renovasjon	19,2	19,2	16,1	3,1	-3,1
Sum	3 053,3	3 113,1	2 594,3	518,7	-518,7
Avgiftsfinansierte investeringer					
Offentlige planer, byplanlegging og kulturminnevern	0,0	0,0	0,2	-0,2	0,2
Private planer og byggesak	15,7	15,7	15,9	-0,2	0,2
Vann og avløp	405,6	453,2	247,8	205,4	-205,4
Renovasjon	22,8	22,8	19,8	3,0	-3,0
Sum	444,1	491,7	283,6	208,0	-208,0
Sum investeringer	3 497,4	3 604,8	2 877,9	726,7	-726,7

Bruk av fond

Disposisjonsfond:	
<i>Økt bruk av disposisjonsfond - før tertialrapport 1-2019:</i>	
Bosettingsfond (i bosettingssaken 2019)	-22,4
Etablering av stiftelsen Bergen Kjøtt	-9,0
Andre	-0,4
<i>Sum økt netto bruk av disposisjonsfond våren 2019</i>	<i>-31,8</i>
<i>Forslag i tertialrapport 1-2019:</i>	
Bosettingsfond - til dekning av mindreinntekter integreringstilskudd/merutgifter bosetting	-14,3
Sluttsaldering tertialrapport 1-2019	-11,6
Bufferfond pensjon	-11,7
Annet (Espeland fangeleir/tiltak kanalstrategi)	-1,0
<i>Sum forslag til bruk i Tertialrapport 1-2019</i>	<i>-38,7</i>
Sum økt netto bruk av disposisjonsfond i 2019	-70,5
Bundne fond (bl.a. selvkostfond)	
Økt bruk av bundne fond - før tertialrapport 1-2019:	-31,2
Redusert bruk av bundne fond - forslag til tertialrapport 1-2019	5,0
Sum netto økt bruk av ubundne fonds i 2019	-26,2
Samlet økt netto bruk av fonds 2019	-96,7

